

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Označení materiálu:	VY_32_INOVACE_HLAVE_CESKYJAZYK1_10
Název materiálu:	Slovo a slovní zásoba
Tematická oblast:	Český jazyk 1. ročník
Anotace:	Prezentace slouží k opakování částí slov a lexikologie
Očekávaný výstup:	Žáci určí části slova
Klíčová slova:	předpona, kořen, přípona, koncovka, lexikologie, slovníky
Metodika:	Podklad pro opakování učiva, poslouží místo klasického zápisu do sešitů
Obor:	Cukrář, prodavač, kuchař - číšník
Ročník:	1.
Autor:	Mgr. Věra Hladíková
Zpracováno dne:	8. 10. 2012

Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla.

Slovo a slovní zásoba

Slovní zásoba

- slovní zásobou se zabývá věda lexikologie
- čeština má přibližně 250 000 slov
- člověk jich běžně užívá asi 5-6 tisíc, ale počet závisí na jeho vzdělání, zájmech atd.
- slovní zásoba je zaznamenávána do slovníků – věda, která se tímto zabývá je lexikografie

Slovní zásoba

- aktivní – soubor slov, která aktivně užíváme v písemném i ústním projevu
- pasivní – soubor slov a slovních spojení, kterým rozumíme, ale v písemném ani ústním projevu je neužíváme

Rozdělení slovníků

- překladové – slovníky obsahují vždy ekvivalenty ve dvou jazycích
- výkladové – obsahují ponaučení o slovní zásobě (výslovnost, význam, původ, pravopis, skloňování, časování...)

*Slovník česko-německý a
německo - český*

Slovníky

- Slovník spisovné češtiny
- Slovník spisovného jazyka českého
- Slovník synonym
- Slovník nářečí
- Slovník cizích slov
- Slovník nespisovné češtiny

Otázky

- Jmenuj autora alespoň jednoho slovníku.
- Jaký slovník sestavil Josef Dobrovský?
- Jaký slovník sestavil Josef Jungmann?

Slovo

- slovo pro tento pojem existuje několik definic
- slovo= soubor hlásek mající ustálenou formu a nesoucí určitý význam
- sousloví = ustálené spojení slov, které nese význam pouze jednoho slova. Pokud by došlo k rozdělení slov v sousloví, význam se ztratí a nebo pozmění
přesýpací hodiny, mobilní telefon, hroší kůže

Význam

- slovní – tento význam mají všechny slovní druhy kromě předložek a spojek
- gramatický – tento význam vzniká až z kontextu, ve kterém je slovo zapojeno

pes = domácí zvíře, které štěká

na = předložka

Na střeše sedí kos. Čekám na tebe.

Pověsím ho na stěnu. (v tomto případě určuje vždy jiný pád)

Části slova

Každé slovo se skládá z určitých částí

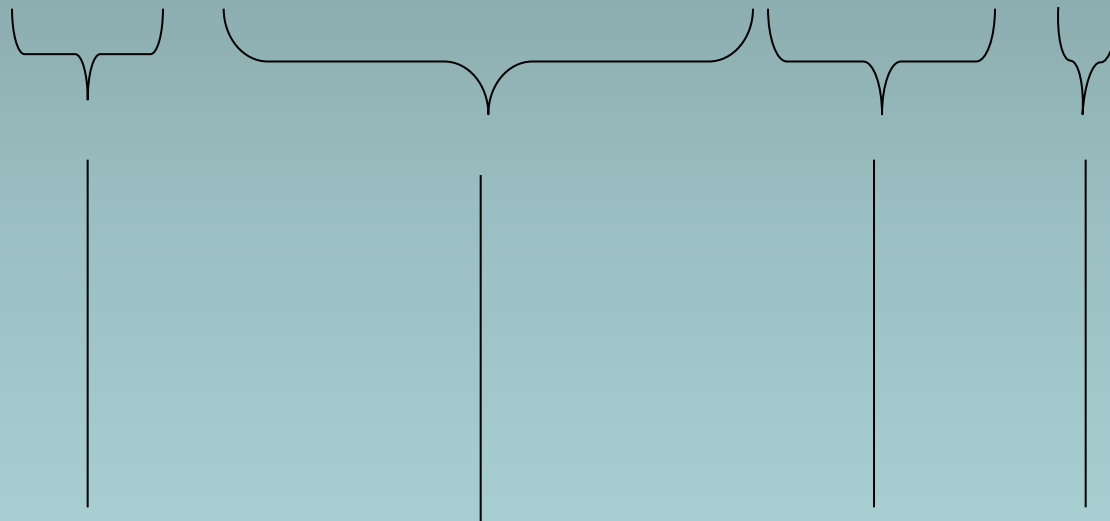
1. kořen – nejdůležitější část slova
 - má ho každé slovo
 - nese význam
 - nedělitelná část slova
2. předpona – část, která stojí vždy před kořenem
 - ve slově mohou být i dvě předpony za sebou

Části slova

3. přípona - část slova za kořenem
- při skloňování a časování se nemění
4. Koncovka - část slova za příponou nebo kořenem
- mění se při skloňování a časování

Rozbor slov

ne schopn ost í

předpona

kořen

přípona

koncovka

Urči části slov

květináč

přimalovali

pralesy

stůl

rozmazlený